

Bogusz Zygmunt Stęczyński, Śląsk, Podróż malownicza w 21 pieśniach,
Wrocław 1949. /Wyd.Ossolińskich/.

Pieśń V / okolice Karpacza i Cieplic/

- s.54 Królewski bór na stoku Wysokiego Lasu
Wymaga niemałego i trudu, i czasu,
Aby pod jego cieniem odpocząć na chwilę
I doznane wrażenia tam, zapisać mile,
Przez odwiedzenie węgla kamiennych kopalnię,
W której robią przy lampach, apatriarchalnie
Prowadzą życie swoje wyglądając blado;
Zdjąwszy z siebie okrycie, na plecach się kładą,
Albo klęcząc schyleni - biją motykami,
Pomagając łupaniu dużymi klinami,
I odrywają od ścian czarno lśniące bryły,
Wydające ze siebie wyziew tam niemiły.
Drudzy znowu te węgle, nisko pochyleni,
Na wozkach wyciągają z tych podziemnych cieni,
A proch, jaki powstaje z tych węgla łupania,
Osiada w piersiach, czyniąc trudność oddychania.
Więc ludzie w krótkim czasie, za swoje roboty
Złe płaceni, swe życie tracą na suchoty.

....

....

- s.57 Stajemy, gdzie szumiąca Mydlenica płynie
Środkiem włości, biorącej od rzeki nazwisko.
To są kopalnie rudy i kuźnice przy tym,
Głównie ze swoich rzeczy bogactwem obfitym.

Pieśń VI /Miedziana Góra tj. Kowary/

- s.80 Dalej Miedziana Góra nad Bobru wodami,
Miasteczko słynne miedzi, siarki kopalniami.
Rozłożone powabnie w okolicy zdrowej,
U stóp tak nazwanej tam: Góry Wołowej,
Pod którą się głębokie kopalnie znajdują,
Gdzie Czechy i Polacy z Niemcami pracują.

Pieśń XVIII /Bytom/

- s.187 Mieszczanie mają pola, sady i winiarnie,
I z dobroci wyrobów chwalone garncarnie,
A język po swych przodkach starannie szanują,
Chociaż wiele z niemieckim walki podejmują.
Goscinni, do usługi skorzy i otwarci,
W przeciwnościach cierpliwi, w zdaniu swym uparci,

Szanują staropolskie, świetalne okrycie
I wesoło przy pracy wiodą swoje życie.
Wykopywaniem rudy żelaznej, ołowiu,
Galmanu i kamiennych węgli, które zdrowiu
Mocnymi wyziewami niemało im szkodzą,
Tylko pracę pewnymi korzyściami słodzą.
Tam za pomocą młotów łupają klinami
I wywożą spod ziemi małymi-wózkami.
Widać wiele podporów, deszczek i legarów,
Słupów, drągów, kobylnic dla owych ciężarów,
Ażebym tam bezpieczniej i wygodniej było.